

2.03.2023

Et fuldbyrdet Ukrainisk EU-medlemskab bliver først om mange år

Vejen til et medlemskab bliver lang for Ukraine. Men som det gamle mundheld lyder: En elefant må spises i flere bidder.

Skrevet af

Anders Overvad

Kontakt

Anders Overvad

For et år siden var der ikke den store appetit på en udvidelse af Den Europæiske Union, men nu, et år inde i krigen, er Moldova, Ukraine og en række lande på Vestbalkan blevet kandidatlande. Det var det rigtige at gøre, og kandidatstatus har givet landene en model, som de kan opbygge deres reformer efter.

Det har dog også skabt et stort forventningspres fra ukrainerne om, at et medlemskab kan opnås på rekordtid. Blandt andet har den ukrainske vicepremierminister, Olha Stefanishyna, talt om ukrainsk optagelse i 2026 - og her skylder vi fra europæisk side at forventningsafstemme, for to år er ikke et realistisk tidsperspektiv.

Ukrainerne arbejder benhårdt på at gennemføre de nødvendige reformer, hvilket kommissionsformand Ursula von der Leyen også pointerede ved topmødet i Kyiv. Uanset om man kigger på kvaliteten af den lovgivning, der vedtages, retsstatsprincipper eller - ikke mindst - korrupsion, haltede Ukraine før krigen efter de eksisterende kandidatlande, som igen var bagefter de nyeste medlemslande, som igen var bagefter de oprindelige. Med andre ord var Ukraines udgangspunkt inden krigen langt fra EU's standarder.

Til efteråret vil vi for alvor blive klogere på Ukraines fremskridt, og forhåbentlig har krigen sørget for, at alle kræfter trækker i samme retning. Der er nemlig fremskridt, når Ukraine på trods af krig også kan finde tid til at gøre op med korrupsionen. Men selvom det er dybt imponerende, betyder det altså ikke, at vi fra EU's side skal give afkald på københavnerkriterierne i optagelsesprocessen.

Vejen til et medlemskab bliver lang for Ukraine, også selvom der unægteligt sker fremskridt. Men fremskridt kan ikke gøre det alene. En ting er at vedtage lovgivning - noget andet er at få den lovgivning til at virke i praksis, og den slags ting tager nu engang tid at vurdere.

Dertil vil der gå mange år, før Ukraine økonomisk vil være klar til at indtræde i EU. Tilbage i 2019 var BNP per indbygger 90 pct. lavere end EU's gennemsnit, og Ukraine er derved det fattigste land, der nogensinde har fået kandidatstatus. Det er der heldigvis råd for, da EU har lovet at hjælpe med genopbygningen på den anden side af krigen - men det vil også tage tid.

Det er dog ikke kun hos Ukraine, der ligger en opgave, for som udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen påpegede i et interview i Politiken d. 7. januar vil der også være behov for at se på EU indefra. De mange beslutninger, som skal tages med

enstemmighed, står i vejen for at EU kan fungere med op mod 36 lande, og det kræver en reform. Det synspunkt står Løkke ikke alene med, og både den franske præsident Emmanuel Macron og den tyske forbundskansler Olaf Scholz har talt om et lignende behov for reformer, inden Ukraine kan blive medlem. Derved er det ikke kun Ukraine, som skal lave sit hjemmearbejde – det skal EU også.

Både Ukraine og EU står over for en stor opgave. Dilemmaerne er til at få øje på. Hvis EU insisterer på at tale udfordringerne op, risikerer EU på den ene side, at modet falder i en krigsplaget befolkning. Og hvem ved - måske kan Putin blive fristet af at tro, at EU i sidste instans slet ikke vil optage Ukraine? På den anden side vil en for blåøjet tilgang, hvor EU vækker forhåbninger, som unionen ikke kan leve op til, udløse knuste drømme i Ukraine. En tankevækkende parallel er Tyrkiets kuldsejlede ansøgning.

Vejen ud kan meget vel blive at spise elefanten i flere bider. Frem for kun at fokusere på at åbne de gængse optagelsesforhandlingerne kunne EU allerede nu tilbyde Ukraine (og de andre kandidatlande) observatørstatus i EU's institutioner, medlemskab af områder som den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM) eller måske af det gamle EØS. Kort sagt: Øvelsen må gå ud på at gradvist at sluse landene ind i EU, frem for at de først kommer ind, når de er i stand til at leve op til EU's ca. 100.000 siders lovgivninger. Hvis ikke udvidelsen bliver gradvist, risikerer der ganske enkelt at gå alt for lang tid, før landene kan blive optaget. Og det har hverken Ukraine eller EU råd til.